

Підгурська В. Ю., Ю. А. Хробуст// Пріоритети розвитку початкової освіти в контексті становлення Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (24 березня 2021 року) / за заг. ред. Т.І. Шанскова – Житомир: ФО-П «Н.М.Левковець», 2021. – С. 19 – 23.

Ю. А. Хробуст,
студентка ННІ педагогіки;
науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри початкової освіти
та культури фахової мови **Підгурська В. Ю.**
(Житомирський державний університет
імені Івана Франка)

Інтегрований підхід до навчання в Новій українській школі

Виклики часу зумовили розроблення Концепції "Нова українська школа" – документа, який проголошує збереження цінностей дитинства, необхідність гуманізації навчання, особистісного підходу, розвитку здібностей учнів, створення навчально-предметного середовища, що в сукупності забезпечують психологічний комфорт і сприяють вияву творчості дітей [3, с. 11].

Початкова школа є першою сходинкою в житті кожного школяра. Саме тут відбувається формування особистості, котра із задоволенням, цікавістю та небайдужістю ставитиметься до власного навчання та життя в цілому.

Що потрібно зробити, аби дитина приходила до школи не лише засвоїти знання, а й з великим бажанням прагнула досягти чогось нового та пізнати для себе щось невідоме? Усе це можливо досягти лише за умови, коли вчитель віднайде дійсно дієві та ефективні методи, способи та прийоми оптимізації навчального процесу.

Для того, щоб навчання дітей було дійсно цікавим, продуктивним та з бажаними результатами, вчитель повинен урізноманітнювати та зацікавлювати своїх підопічних до навчання. Сьогодні тема інтеграції стає все більш популярною та цікавою для педагогів. Освіта не стоїть на місці, а постійно прогресує, тому завдяки безперервному руху навчальний процес стає дійсно ефективним, новітнім, нестандартним.

Саме інтегроване навчання сприяє розширенню соціально-пізнавального досвіду учнів у руслі поставлених учителем конкретних навчально-виховних завдань, вихованню особистості, формуванню інтересу до навчання, подій та явищ. Тому впровадження інтегрованого навчання в освітній процес – важлива та необхідна умова всіх загальноосвітніх навчальних закладів.

Уперше поняття "інтегроване навчання" було використано в XVII столітті Я. Коменським у праці "Велика дидактика": "Все, що знаходиться у взаємозв'язку, повинно викладатися у такому ж взаємозв'язку" [1, с.14].

Проаналізувавши ряд наукових праць, можемо дати визначення поняття "інтеграція" з порадики для вчителів Нової української школи за редакцією Н. Бібік. Інтеграція – це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємовближення, відновлення єдності двох або більшої кількості систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, що набуває нових властивостей і взаємозв'язків між оновленими елементами системи [3, с. 58].

Необхідно зазначити, що впровадження інтегрованого навчання в НУШ не порушує логіки кожного окремого навчального предмета, а дає можливість взаємодії між ними. Інтегроване навчання дає змогу вчителю та учням "виходити" за межі окремого навчального предмета (окремої освітньої галузі) та сприяє формуванню в дітей цілісної картини світу [3, с. 60].

Відрізняється інтегроване навчання від традиційного тим, що об'єднує в собі різні навчальні предмети навколо однієї спільної теми та має на меті збагатити емоційне, інформаційне сприймання та мислення учнів,

використовуючи у своєму процесі цікавий та пізнавальний матеріал, котрий діти залюбки сприйматимуть та бажатимуть пізнати для себе.

Потрібно зауважити, що використання вчителем у своїй роботі інтегрованого навчання перш за все передбачає: зменшення перевантажень учнів; врахування індивідуальних, інтелектуальних, фізіологічних особливостей кожного здобувача освіти. Чергування інтелектуальної, емоційної, рухової діяльності, використання ігор та ігрових технологій, поперемінна робота в парах і групах – це все є невід’ємними складовими інтеграції, які підвищують навчальну, рухову, розвивальну активність учнів, учать прислухатися до інших, висловлювати свої думки, формують майбутню особистість.

Враховуючи наведені фактори, головним завданням освітніх програм закладів загальної середньої освіти є впровадження інтегрованого навчання в освітній процес. Межі, котрі розділяють предмети, зникають тоді, коли вчитель спонукає та заохочує своїх учнів до встановлення зв’язків між навчальними дисциплінами, а це означає, що варто використовувати набуті знання, вміння та навички з кількох освітніх предметів, а не керуватися лише одним.

Слід зауважити, що інтегровані уроки в навчально-виховному процесі можуть поділитись залежно від: навчальних дисциплін, котрі інтегруються; місця, де проводитиметься майбутній урок; кількості уроків, що інтегруються; часом проведення уроку.

Варто звернути увагу на те, що, використовуючи інтегроване навчання, вчитель та учні відкривають для себе нові можливості для кращого засвоєння навчального матеріалу, а саме: зацікавлення учнів до процесу навчання; об’єднання навчального матеріалу різних дисциплін в одну спільну тему; конструювання навчального матеріалу таким способом, що засвоєння нового вимагає менше витраченого часу, але має неабияку якість та ефективність; вивчення з підопічними великого за обсягом матеріалу, при цьому обов’язкове досягнення цілісності знань; відсутність дублювання у вивченні

певних питань; формування творчості та креативності учнів; розкриття здібностей школяра; можливість використання набутих знань, умінь та навичок, засвоєних раніше з різних предметів.

Спостереження за навчальним процесом у початкових класах свідчить про те, що активність дітей, їхній інтерес до виучуваного матеріалу помітно зростають, якщо, приступаючи до опрацювання нового матеріалу, учитель повідомляє класові не лише тему, а й основну мету уроку, звичайно ж, не в тій формі, в якій визначає її для себе. Ця мета має передусім передбачати навчальну діяльність школярів, намічати різні ступені їхньої пізнавальної самостійності у виконанні передбачуваних темою завдань, прогнозувати результати, а також орієнтувати учнів у значущості тих знань і вмінь, яких вони набудуть на уроці, для їхньої майбутньої навчальної і загальної життєдіяльності.

Як зазначала О. Савченко: "...чим повніше, надійніше і послідовніше на уроці вдається пов'язати змістовий, процесуальний і мотиваційний компоненти навчальної діяльності, тим сильніше система уроків впливатиме на виховання і розвиток молодшого школяра" [2, с. 4]. Це і є головним завданням інтегрованого навчання в Новій українській школі.

Слід зазначити, що в Новій українській школі велика увага приділяється ігровій діяльності на уроках. Для цього відведено перший цикл початкової освіти, котрий називається "адаптаційно-ігровий" (1 – 2 класи). За допомогою гри вчитель може урізноманітнювати та змінювати звичайні види діяльності на цікавіші, сприяти розвитку мовлення та інтелектуальних здібностей дитини, а також знімати психічне навантаження, створювати робочий та творчий ритм упродовж усього дня. На інтегрованих уроках, дотримуючись правил гри, учні вчать зосереджуватися, досягати бажаного, ставитись до навчання творчо та контролювати свою поведінку. Така діяльність виховує у здобувачів освіти волю, формує дисциплінованість, учить працювати за планом, допомагати один одному.

Отже, інтегроване навчання – важлива та необхідна умова сучасного навчально-виховного процесу. Необхідний та невід’ємний засіб об’єднання окремих частин в одне ціле, завдяки якому формується можливість створити в учнів цілісну картину світу. Інтегровані уроки збагачують та розвивають мовлення, мислення, пам’ять, увагу, кмітливість, спостережливість, ініціативність, самостійність, працьовитість та наполегливість учнів.

Список використаної літератури

1. Михайлюк Т. В. Особливості проведення інтегрованих уроків з використанням електронних засобів навчання у початковій школі : посіб. для вчителя. Біла Церква, 2014. С. 47.
2. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах : посіб. для вчителя. Вид. 2-ге, доп. Київ : Магістр, 1997. 256 с.
3. Софій Н. З. та ін. Нова українська школа : poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.